

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Göran Norlin
Avdelningschef, Miljö- och trafikavdelningen
08-578 297 80
goran.norlin@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-04-03

1 (8)

Diarienummer
2019/KSTK 0027 80

Hållbarhetsutskottet

**Svar på "Remiss inför trafikförändringar i SL-
trafiken och Waxholmsbolagets trafik 2019/2020
(T20)" Dnr TN 2018-1821**

**Kommunstyrelseförvaltningens förslag till
hållbarhetsutskottet för beslut i kommunstyrelsen**

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som svar på Trafikförvaltningens "Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken och Waxholmsbolagets trafik 2019/2020 (T20)"

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Höllmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Teknisk chef

Sammanfattning

Trafikförvaltningen har påbörjat arbetet med trafikförändringar inför tidtabellskiftet i december 2019. Förslagen har sänts ut till kommunerna på remiss för besvarande senast den 20 maj till registrator.tf@sll.se Remissförslaget är en bruttolista med förslag på trafikförändringar som avser bland annat linjesträckningar, turtäthet och trafikeringstid. Ytterligare utredning av förslagen kommer att göras innan beslut om eventuellt genomförande tas. Med hänsyn till regionens ekonomiska ramar kommer inte alla förslag att kunna genomföras.

Först i skrivelsen finns ett södertörnsgemensamt svar som belyser de gemensamma intressena. Därefter följer ett kommunspecifikt svar på föreslagna förändringar. Det gäller ombyggnationen av Gullmarsplan där vi betonar vikten av att ta höjd för framtida trafikutveckling och att bytespunkten måste fungera väl under ombyggnationen. En ny busslinje 803 som ska trafikera Tyresö centrum – Älvsjö – Telefonplan föreslås som kopplar Tyresö till pendeltåget och tunnelbanans röda linje samt avlastar Gullmarsplan, vilket vi anser ska prioriteras högt. Det föreslås också att linje 817, Tyresö kyrka – Raksta, ska trafikeras även under dagtid mellan 09.00-17.00 vilket är glädjande för boende i Solberga, Raksta och Bergholm. Sist tar skrivelsen under "Övrigt" upp problematiken om inställd trafik, trängsel och stående passagerare på bussar längs Gudöbroleden och Tyresövägen med krav på omedelbara åtgärder och fler turer på C-linjerna till Stockholms city.

Beskrivning av ärendet

Södertörns gemensamt svar

Kollektivtrafikens utveckling på Södertörn

Södertörns kommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) står gemensamt bakom detta ställningstagande vad gäller kollektivtrafikens utveckling på Södertörn som del av kommunernas egna remissvar på Region Stockholms förslag till trafikförändringar i kollektivtrafiken 2019/2020 (T20).

Södertörns kommunerna växer starkt med fler bostäder och medborgare, fler företag och fler jobb och har just nu en snabbare företagstillväxt än Stockholms län i sin helhet. Åren 2018–2030 förväntas 70 000 bostäder och 90 000 arbetstillfällen tillkomma på Södertörn. Antalet anställda har växt med 19 % (2012 – 2017) vilket är mer än Stockholms län och Sverige. Det ställer höga krav på tillgänglighet och framkomlighet, inte minst för kollektivtrafiken som behöver vara effektiv och konkurrenskraftig jämfört med bilen. Utvecklingen av kollektivtrafiken behöver understödja hela den bebyggelseutveckling som sker på Södertörn. Etapplösningar behövs fram till dess att stora infrastrukturprojekt är färdigställda såsom Tvärförbindelse Södertörn, ny passage över Södertälje kanal och Spårväg Syd. Detta är avgörande för att binda ihop regionen, bryta segregation och utanförskap samt förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Pendeltågstrafiken är ryggraden i kollektivtrafiken för större delen av Södertörn. Det är viktigt att den fungerar, är pålitlig och att turtätheten anpassas efter efterfrågan vid de stationer där det råder kapacitetsbrist. För stationer längre ut i pendeltågssystemet är det extra viktigt att restider hålls nere. Vi anser också att det bör finnas en valmöjlighet mellan spår och buss i stråk med många resenärer (s k parallelltrafik). Det skapar en robusthet i kollektivtrafiksystemet vid störningar och ger fler människor möjlighet att resa med kollektivtrafiken.

För stråk med många resande och där spårtrafik saknas in mot Stockholm (exempelvis väg 73) är det extra viktigt att öka framkomligheten för och bibehålla direktbussarna, med goda omstigningsmöjligheter i centrala Stockholm. Det behöver också finnas tillräckligt med kapacitet i busstrafiken, då

det idag finns stråk där efterfrågan överstiger utbudet. Alternativen till attraktiv busstrafik är ett omfattande resande med bil, vilket begränsar kapaciteten än mer på vägarna in mot Stockholm.

På Södertörn finns två kommuner (Tyresö och Nykvarn) samt många bostadsområden, glesbygd och skärgård som saknar SL-spårbunden trafik in mot Stockholm. En attraktiv och tillgänglig busstrafik är extra viktig för dessa kommuner, områden och platser. Flemingsberg, Gullmarsplan och Liljeholmen är idag viktiga knutpunkter för Södertörn och kommer bli än viktigare i framtiden. För att säkerställa Resecentrum Flemingsberg och omhänderta den utveckling som sker i området måste samplanering ske mellan Trafikverket och Region Stockholm. Det krävs för att skapa den knutpunkt mellan trafikslagen som kommer att definiera utvecklingen av stadskärnan. Det är också viktigt med fungerade flöden till/från regionala målpunkter t ex. Södra Porten i Botkyrka.

För Gullmarsplan visar analyser av resandets utveckling på Södertörn¹ att efterfrågan på bussresor till Gullmarsplan förväntas öka med ca 45% till år 2030. Det ställer stora krav på utformning och lokalisering av nya Gullmarsplan. Under den långa tid då tunnelbanans utbyggnad pågår behövs en temporär lösning som fungerar för de busslinjer som har störst behov, dvs de busslinjer som kommer till och från Tyresö, Haninge och Nynäshamn. Det är positivt att det finns nya busslinjer i trafikplan 2020 som avlastar Gullmarsplan, t ex. mellan Tyresö och Älvsjö. Det är av största vikt att det i samband med ombyggnationen av Gullmarsplan också tillskapas ytterligare busslinjer med fler målpunkter. Södertörnskommunerna önskar att Trafikförvaltningen tar ett samlat grepp om kommunikationen kring Gullmarsplans ombyggnad. Med tunnelbanans utbyggnad skapas nya möjligheter att byta till blå linjen och resa direkt till City från Gullmarsplan, vilket troligen kommer öka attraktiviteten av Gullmarsplan som bytespunkt än mer genom att fler målpunkter kan fås.

Det är angeläget att planerade stombusslinjer enligt Stomnätsplanen startas snarast. I avvaktan på ny infrastruktur, t ex Förbifart Stockholm eller Tvärförbindelse Södertörn, bör delsträckor av de planerade stombusslinjerna

---

¹ Analys framtagen av WSP på uppdrag av Södertörnskommunerna under 2018

startas tidigare. Den långsiktiga inriktningen ska vara att de regionala stadskärnorna Flemingsberg, Haninge, Kungens kurva och Södertälje knyts samman med attraktiv kollektivtrafik. Södertälje är exempel på en regional stadskärna som inte har en utredd stombusslinje. Det är idag en ineffektiv kollektivtrafik för den som vill resa på tvären mellan viktiga målpunkter på Södertörn. Stombussar är särskilt viktiga, t ex. bör utredning för stråket mellan Nykvarn och Östertälje startas. Det ställer höga krav på tillgänglighet och framkomlighet, inte minst för kollektivtrafiken som behöver vara effektiv och konkurrenskraftig.

Från hela Södertörn behövs effektiva förbindelser med tåg till och från viktiga start- och målpunkter i norra delen av Stockholmsregionen, t ex Arlanda och Uppsala, för att stärka den storregionala tillgängligheten.

Nedan presenteras de förslag på förändringar som direkt berör Tyresö kommun. Under förslagen följer kommunstyrelseförvaltningens kommentarer.

Gullmarsplan

Bytespunkten vid Gullmarsplan står inför förändringar. Arbetet med utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen kommer att påverka funktionen på den nuvarande bytespunkten på Gullmarsplan. Förberedelserna för en förbindelse mellan den nya plattformen för tunnelbanans blå linje vid Gullmarsplan och bussterminalen påbörjas under 2019 och en yta motsvarande cirka en fjärdedel av dagens bussterminaldäck kommer att ge plats för en ny hiss samt fungera som arbetsyta fram till dess att tunnelbanan är färdig. Det medför att tillfälliga lösningar behöver finnas på plats senast under sommaren 2020 för att kompensera för den reducerade ytan.

Den södra bussterminalen är idag överbelastad under för- och eftermiddagens maxtimme. Utifrån trafikförvaltningens bedömningar och analyser har bussterminalens kapacitetstak uppnåtts och den klarar inte av att trafikeras av fler linjer utan att säkerheten i terminalen riskeras. Framöver kommer resandet till och från sydostsektorn dessutom öka kraftigt vilket ställer ytterligare krav på den temporära lösningen för busstrafiken. Sammantaget betyder detta att fysiska åtgärder kommer att behövas i bytespunkten.

Trafikförvaltningen har studerat och analyserat en omfattande mängd alternativ för temporära lösningar för att säkra busstrafiken under genomförandetiden för utbyggd tunnelbana.

Ett samverkansarbete pågår mellan trafikförvaltningen/Region Stockholm, Stockholms stad, Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommuner, med syfte att bland annat säkra och förankra en trafiklösning på Gullmarsplan. I samverkansarbetet utreds också en ny bytespunkt för Gullmarsplan. Dialog sker med, förutom kommunerna, berörda trafikoperatörer för att analysera möjliga alternativ och konsekvenser av dessa. Trafikförvaltningen återkommer om dessa åtgärder.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Som även det södertörns gemensamma svaret säger, visar analyser av resandets utveckling på Södertörn² att efterfrågan på bussresor till Gullmarsplan förväntas öka med ca 45% till år 2030. Det ställer stora krav på utformning och lokalisering av nya Gullmarsplan. Under den långa tid då tunnelbanans utbyggnad pågår behövs en temporär lösning som fungerar för de busslinjer som har störst behov, dvs de busslinjer som kommer till och från Tyresö, Haninge och Nynäshamn. Ännu är det inte klart om och hur bussarna till Tyresö kommer att påverkas av arbetet som börjar sommaren 2020. Ett förslag ska finnas färdigt sommaren 2019. Tyresö kommuns absoluta krav är att Trafikförvaltningen tar höjd för framtida trafikutveckling i utvecklingsarbetet av Gullmarsplan och att busstrafiken inte ska påverkas menligt under ombyggnationstiden.

Ny Linje 803 Tyresö – Älvsjö – Telefonplan

Trafikförvaltningen överväger en ny tvärgående linje från Tyresö centrum till Telefonplan (Via Älvsjö). Huvudsyftet med den nya linjen blir att avlasta Gullmarsplan i samband med kommande utmaningar i terminalkapaciteten och erbjuda en ny snabb tvärgående koppling från Tyresö till pendeltåget i Älvsjö och röda tunnelbanan i Telefonplan. Läs med under förändringar kring Gullmarsplan.

Det finns även resandeströmmar mot Tyresö på morgonen och linjen övervägs vara dubbelriktad och köras under rusningstrafik (morgon och eftermiddag). Belastningen till Gullmarsplan sett till antal resenärer kommer att minska då många idag åker med linjer till Gullmarsplan eller Vattugatan för att sedan byta trafikslag och ta sig söderut med pendeltåget på Södertäljegrepen. Linjerna till Gullmarsplan kommer få mindre trängsel och ha kapacitet till de som faktiskt ska åka in till centrala eller norra delarna av Stockholm.

---

² Analys framtagen av WSP på uppdrag av Södertörns kommunerna under 2018

Figur 61 Föreslagen ny linje 803 – Blå linje mot Telefonplan Bollmoravägen – Njupkärrsvägen – Tyresövägen (229) – Örbyleden (229) – Huddingevägen (226) – Älvjövägen (271) – Sjättenovembervägen – Götalandsvägen – Götalandsvägen – Åbyvägen – Västberga allé – Västberga gårdsväg – Mikrofonvägen

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Detta förslag är mycket glädjande för Tyresös vidkommande men kommer också andra kommuners resenärer tillgodo. Förutom att den väsentligt förbättrar tvärförbindelserna mellan Tyresö och resmål längs pendeltågens sträckning och tunnelbanans röda linje kommer den välbehövt att avlasta Gullmarsplan. Tyresö kommun förväntar sig att förslaget ligger högt i prioritet och att vi är med i diskussionerna om vilka hållplatser som ska trafikeras.

Linje 817 Tyresö kyrka - Raksta

Övervägs att linje 817 även trafikeras under dagtid mellan ca kl 09.00 – 14.00.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Även detta förslag är mycket positivt och en efterfrågad förbättring för våra boende i Solberga-Raksta-Bergholm. Vår förväntning är dock att linjesträckningen (817+875) ska omvandlas till en och samma busslinje utan byte för att främja ”hela-resan-upplevelsen”.

Övrigt – kommunstyrelseförvaltningens synpunkter och krav

Stående passagerare och inställda bussar

Tyresö kommun har i flera år påtalat trängselproblematiken med bland annat stående passagerare och försenade bussar på framför allt busslinjer som trafikerar längs Gudöbroleden och Tyresövägen i rusningstrafik.

Tillförlitligheten avseende utlovade restider hos kollektivtrafiken och tillgången på sittplatser är grundläggande då resenärer väljer om de ska resa med kollektivtrafik eller med bil, det vill säga väljer mellan att resa mer hållbart eller ohållbart. Resenärer måste helt enkelt kunna räkna med att vara framme vid sin slutdestination på utlovad tid och att få en sittplats för att resa trafiksäkert och bekvämt. Mot denna bakgrund är det oacceptabelt att trängseln i rusningstrafik ombord på busslinjer som trafikerar längs med Gudöbroleden och Tyresövägen ofta leder till fullsatta bussar, stående passagerare ända fram till förarplats, förseningar och inställda avgångar. I desperation har det till och med startat en grupp på Facebook med, i skrivande stund, ca 400 medlemmar som heter ”Vi i Tyresö som busspendlar” och där inlägg om rådande problematik längs sträckan avlöser varandra. Tyresö kommun räknar med att trafikförvaltningen och kollektivtrafikentreprenören tar dessa synpunkter på allvar och gör något åt problemen med stående passagerare omgående och att fler/tätare avgångar för C-linjerna återinförs. Ett annat förslag är att utveckla befintliga informationssystem (app med realtidsinformation) som talar om när det finns lediga sittplatser på nästkommande buss. Det vore mycket bra om sittplatsinformationen även fanns på realtidsinformationsskyltarna på busshållplatserna.

